

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата педагогічних наук, доцента

Демидової Марини Григорівни

на кваліфікаційну наукову працю

Ян Ханьжи

**«Формування художньо-полілогічних умінь майбутніх магістрів
музичного мистецтва в ансамблевому музикуванні»,
представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії
зі спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)**

Нині одним із пріоритетних напрямів модернізації системи вищої освіти в умовах її європейської та світової інтеграції є забезпечення високої якості професійної підготовки конкурентоспроможних фахівців, зокрема й у галузі мистецької педагогіки. Актуальність обраної Ян Ханьжи теми дисертаційного дослідження «Формування художньо-полілогічних умінь майбутніх магістрів музичного мистецтва в ансамблевому музикуванні» зумовлена, насамперед, необхідністю пошуку інноваційних підходів до розвитку специфічних художньо-полілогічних умінь, які дають змогу компетентно брати участь в організації емерджентного комунікативного процесу.

Дисертант не випадково обирає ансамблеву підготовку для формування художньо-полілогічних умінь майбутніх магістрів музичного мистецтва оскільки, саме ансамблеве музикування є важливою складовою професійної діяльності майбутніх магістрів музичного мистецтва за своїми комунікативними властивостями, коли участь у музичній діяльності виходить за межі індивідуального самовираження, перетворюючись на динамічну взаємодію заради конструювання спільного творчого результату.

Таким чином, ансамблеве музикування має полілогічну природу: його успішність залежить від характеру та злагодженості комунікації, яка розгортається на рівнях спілкування із мистецтвом та міжсуб'єктної комунікації.

Взагалі, комунікації в ансамблевому музикуванні, яка інтегрує художній, полікультурний та міжсуб'єктний напрями приділено науковцями велика увага. Зокрема обґрунтована важлива роль сформованості відповідних комунікативних диспозицій в художньому та міжособистісному діалозі; досліджено інтегральний характер комунікації у процесі колективного ансамблевого музикування. Однак методика формування саме художньо-полілогічних умінь майбутніх магістрів музичного мистецтва в ансамблевому музикуванні, які забезпечують здатність до здійснення багаторівневої комунікації, не здійснювалося.

Актуальність дослідження зумовлена низкою протиріч на які вказує дисертант («між потенціалом концепту художнього полілогу в контексті забезпечення теоретичних та методологічних основ формування умінь майбутніх магістрів музичного мистецтва компетентно брати участь у багаторівневій комунікації ансамблевого музикування та недостатньою розробленістю феноменології художнього полілогу в контексті цілісного забезпечення такої комунікації; між потребою у володінні майбутніми магістрами музичного мистецтва художньо-полілогічними уміннями та відсутністю методики їх цілеспрямованого формування в процесі здобуття вищої освіти; між доцільністю забезпечення достатнього рівня сформованості художньо-полілогічних умінь майбутніх магістрів музичного мистецтва та відсутністю розробленого діагностичного апарату їх оцінювання». Актуальність дослідження підтверджується також тим, що воно входить до тематичного плану науково-дослідної роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» та становить частину наукової теми «Теорія і методика підготовки майбутніх фахівців мистецького та мистецько-педагогічного профілю в контексті соціокультурної парадигми» (реєстраційний номер 0120U002017). Тему дисертаційного дослідження затверджено вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (протокол № 4 від 28 жовтня 2021 р.).

Дисертаційне дослідження на наш погляд, відзначається беззаперечною науковою новизною і практичною значущістю. Зокрема, автором уперше: визначено сутність поняття «художньо-полілогічні уміння майбутніх магістрів музичного мистецтва» в ансамблевому музикуванні; визначено структуру художньо-полілогічних умінь через їх функції (ілюстративну, ансамбляжну, прогностичну, перформативну) що утворюється взаємодією полікомунікативно-мотиваційного, семіотико-епістемологічного, дескриптивно-рефлексійного та дискурсивно-партисипативного компонентів; обґрунтовано критерії та показники оцінювання визначених компонентів.

Заслуговує на увагу конкретизація художньо-полілогічних умінь, які характеризуються автором як «конструкт, який забезпечує здатність вести й організовувати багаторівневу полілогічну комунікацію в процесі ансамблевого музикування», що розгортаються на зазначених рівнях (міжсуб'єктної взаємодії та художньої комунікації).

Дисертанткою запропоновано модель методики формування художньо-полілогічних умінь майбутніх магістрів музичного мистецтва в ансамблевому музикуванні. В основу моделі покладено педагогічні умови (стимулювання інтенційного прагнення майбутніх магістрів музичного мистецтва до активної комунікації у ансамблевому музикуванні; спрямування на формування епістемологічного базису художньо-полілогічного інтерпретаційного процесу ансамблевого музикування; спонування до розуміння та застосування знаків художньої та інтерсуб'єктивної комунікації для вирішення інтерпретаційно-виконавських завдань у процесі ансамблевого музикування) та низка методів (структуровані сеанси зворотного зв'язку; рольові ігри з моделювання ансамблевого полілогу; включення мультисенсорної взаємодії; контекстуальне дослідження; сесії взаємного навчання (Peer Learning Sessions); рефлексивні щоденники; майстер-класи з емоційного музичного спілкування; формулювання спільних SMART-цілей в ансамблевій інтерпретації; семінари з колаборативної імпровізації).

Методологічну базу дослідження склали визначені автором наукові підходи (акторно-мережевий, плюралістичний, художньо-комунікативний, колаборативний) та принципові положення (обговорення та узгодження художніх ідей, подолання суперечностей для міжсуб'єктного порозуміння, заохочення спільного мистецького дослідження, визнання різноманітних інтерпретаційних традицій, свободи творчого самовираження, співпраці в художньому полілозі, розуміння та інтерпретації на засадах герменевтики, взаємної поваги і спільної відповідальності, відкритого спілкування в ансамблевій узаємодії).

Необхідно відмітити чітко організовану експериментальну роботу в межах формувального експерименту. Автором вдало застосовано низку діагностичних методів (анкетування, тестування, контент-аналізу, експертного оцінювання із застосуванням контрольних списків спостереження, схем кодування та рубрикаторів оцінок, задля визначення кількісних та якісних характеристик рівнів сформованості досліджуваного конструкту.

Доведення статистичної розбіжності за всіма критеріями наприкінці формувального експерименту засвідчило ефективність запропонованої методики формування художньо-полілогічних умінь майбутніх магістрів музичного мистецтва в ансамблевому музикуванні.

Загальні висновки висвітлюють результати, поставлених Ян Ханьжи завдань. Зміст дисертації вдало доповнюють розгорнуті додатки. Дисертаційна робота відповідає чинним вимогам щодо змісту та оформлення, відзначається зрозумілим та доступним для сприйняття стилем викладу наукових положень, матеріалів та висновків. Ознайомлення з текстом дисертації Ян Ханьжи дає підстави стверджувати, що дана наукова робота є цілісною, самостійною, завершеною працею, що пройшла належну апробацію та відповідає чинним вимогам.

У цілому позитивно оцінюючи результати представленої Ян Ханьжи дисертаційної роботи, необхідно висловити побажання:

Певні сумніви викликають найменування етапів запровадження методики. Зокрема, нам представляється, що комунікативно-ангажувальний етап доцільно було б зробити першим задля того, щоб підкреслити його спрямованість на залучення майбутніх магістрів музичного мистецтва до художньо-полілогічного процесу.

Висловлене зауваження не знижує загальної позитивної оцінки рецензованої кваліфікаційної наукової праці.

Ураховуючи актуальність дослідженої проблеми, наукову новизну положень дисертаційної роботи, обґрунтованість, достовірність, теоретичну та практичну значущість отриманих результатів, вважаємо, що дисертація Ян Ханьжи на тему «Формування художньо-полілогічних умінь майбутніх магістрів музичного мистецтва в ансамблевому музикуванні» має завершений, цілісний, авторський характер і відповідає чинним вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог щодо оформлення дисертації» (zareestrovano в Міністерстві юстиції України від 03 лютого 2017 р. за № 155/30023), Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44, зі змінами, Постановою КМ № 341 від 21.03.2022), а її авторка, Ян Ханьжи, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Рецензент –
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри
музично-інструментальної підготовки
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»

